

Nacionalni centar
za vanjsko vrednovanje
obrazovanja

Identifikacijska
naljepnica

PAŽLJIVO NALIJEPI TI

GEO

GEOGRAFIJA

OGLEDNI ISPIT

DRŽAVNA MATURA 2021./2022.

GEO.00.HR.R.K1.40

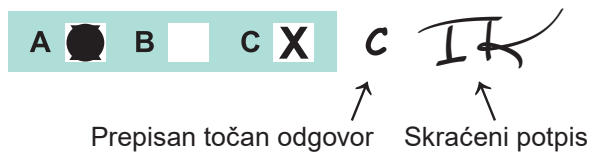

45340

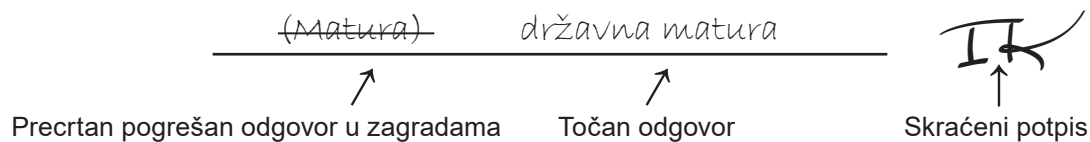
Način označavanja odgovora na listu za odgovore:

Način ispravljanja pogrešaka na listu za odgovore:

Način ispravljanja pogrešaka u ispitnoj knjižici:

OPĆE UPUTE

Pozorno pročitajte sve upute i slijedite ih.

Ne okrećite stranicu i ne rješavajte zadatke dok to ne odobri voditelj ispitne prostorije.

Nalijepite identifikacijske naljepnice na sve ispitne materijale koje ste dobili u sigurnosnoj vrećici.

Ispit traje **90** minuta.

Ispred svake skupine zadataka uputa je za rješavanje. Pozorno je pročitajte.

Možete pisati po listu za koncept, ali se njegov sadržaj neće bodovati.

Pišite čitko. Nečitki odgovori bodovat će se s nula (0) bodova.

Na 2. stranici ove ispitne knjižice prikazan je način označavanja odgovora i načini ispravljanja pogrešaka. Pri ispravljanju pogrešaka potrebno je staviti skraćeni potpis. **Zabranjeno je potpisati se punim imenom i prezimenom.**

Upotrebljavajte isključivo kemijsku olovku kojom se piše plavom ili crnom bojom.

Kada riješite zadatke, provjerite odgovore.

Želimo Vam mnogo uspjeha!

Ova ispitna knjižica ima 40 stranica, od toga 1 praznu.

I. Zadatci višestrukoga izbora

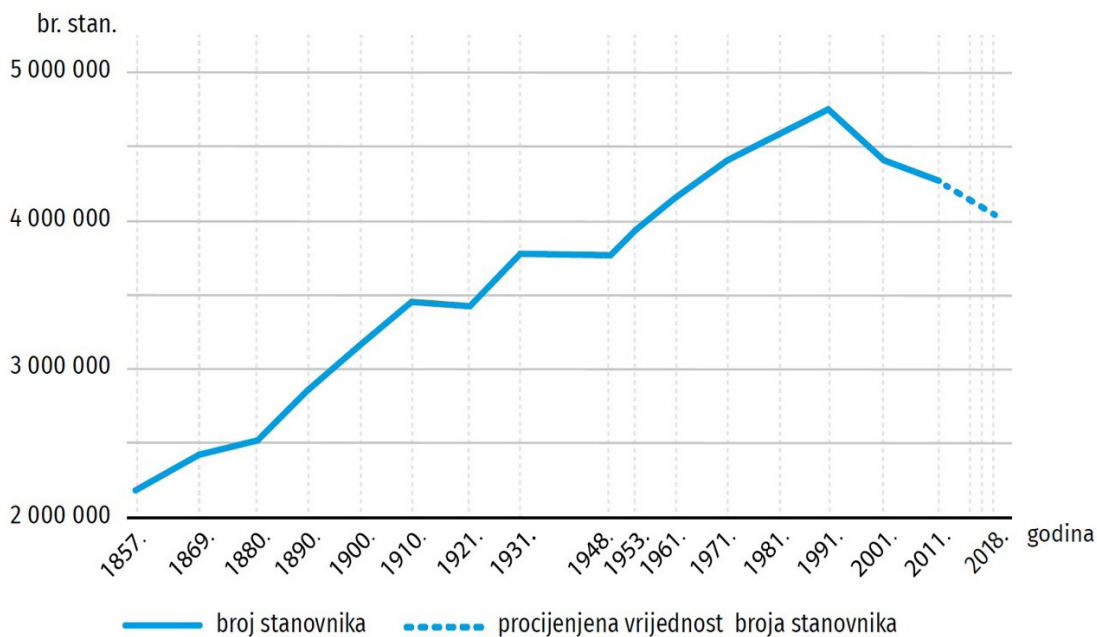
U sljedećim zadatcima od više ponuđenih odgovora samo je **jedan** točan.
Točne odgovore morate označiti znakom X na listu za odgovore.
Točan odgovor donosi jedan bod.

1. Što je od navedenih opisa pozitivna posljedica djelovanja multinacionalnih kompanija za potrošače?

- A. iskorištavanje jeftine radne snage
- B. pritisak na vlade zbog kompanijskih interesa
- C. standardizacija proizvoda na svjetskoj razini
- D. konkurencija malim tvrtkama

(1 bod)

2. Pozorno promotrite dijagram i tablicu.

Tab. 1. Prosječna godišnja promjena broja stanovnika između odabranih popisa

Oznaka međupopisnoga razdoblja	Prosječna godišnja promjena između dvaju uzastopnih popisa
1	–560
2	–1721
3	–15 257
3	–34 681

Kojim je brojem u tablici označena prosječna godišnja promjena broja stanovnika u međupopisnome razdoblju od 1910. do 1921. godine?

- A. brojem 1
- B. brojem 2
- C. brojem 3
- D. brojem 4

(1 bod)

3. Koja se od navedenih kombinacija stijena upotrebljava za dobivanje cementa?

- A. vapnenac i dolomit
- B. vapnenac i glina
- C. vapnenac i mramor
- D. vapnenac i prapor

(1 bod)

4. Pozorno promotrite fotografiju.

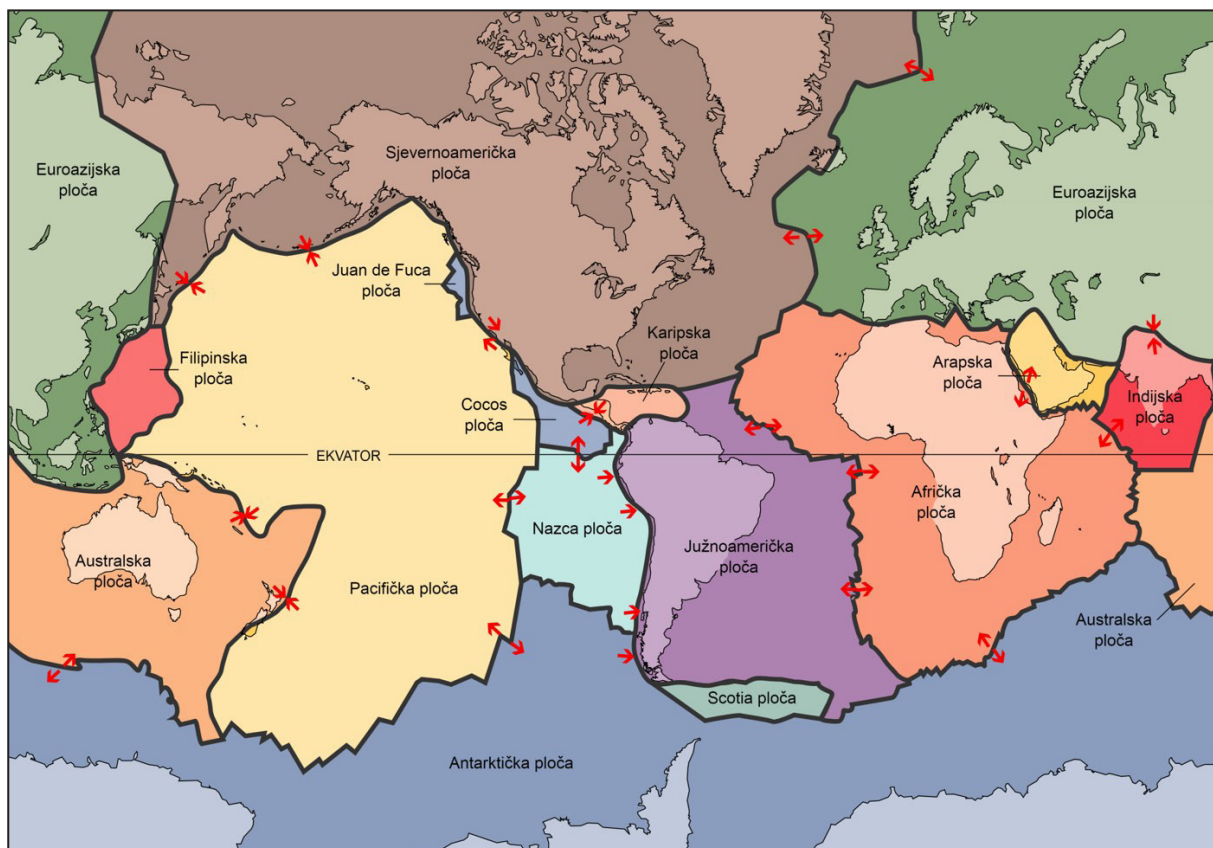

Fotografija je snimljena u siječnju 2021. godine na Banovini. Kojim je procesom nastalo udubljenje vidljivo na fotografiji?

- A. klizanjem
- B. odronjavanjem
- C. smicanjem
- D. urušavanjem

(1 bod)

5. Pozorno promotrite geografsku kartu.

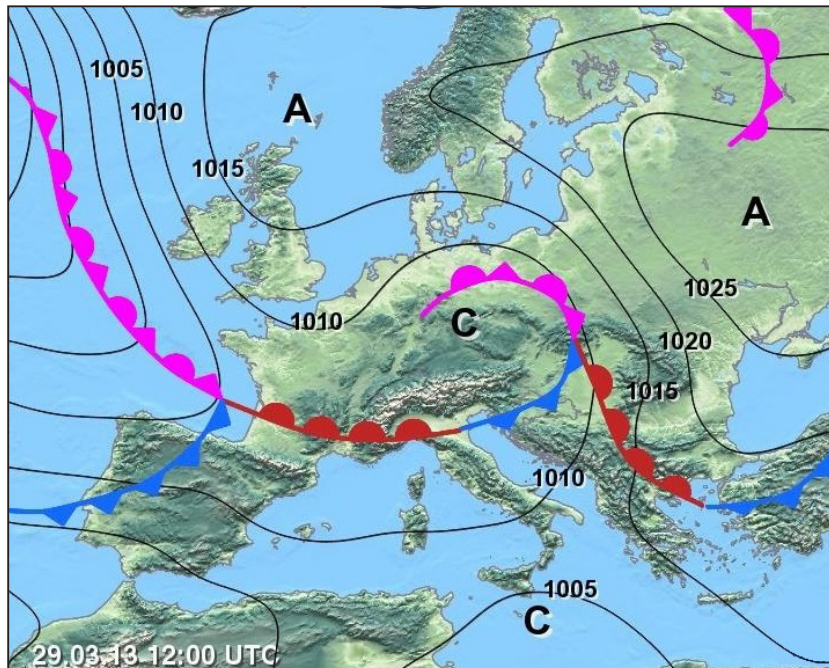
Na granicama kojih su litosfernih ploča posljednjih sto godina zabilježeni potresi magnitude veće od 9 po Richteru?

- A. Afričke i Južnoameričke ploče
- B. Euroazijske i Sjevernoameričke ploče
- C. Nazca i Južnoameričke ploče
- D. Pacifičke i Australske ploče

(1 bod)

Geografija

6. Pozorno promotrite geografsku kartu.

Koja od navedenih vremenskih situacija odgovara prikazu na sinoptičkoj karti?

- A. Nad Velikom Britanijom nalazi se polje visokoga tlaka zraka kao i nad južnim dijelom Sredozemnoga mora.
- B. Nad europskim dijelom Ruske Federacije nalazi se polje niskoga tlaka zraka kao i iznad Srednje Europe.
- C. Nad Srednjom Europom nalazi se polje niskoga tlaka zraka, a nad Velikom Britanijom polje visokoga tlaka zraka.
- D. Nad južnim dijelom Sredozemnoga mora nalazi se polje niskoga tlaka zraka kao i nad europskim dijelom Ruske Federacije.

(1 bod)

7. U kojemu je gradu održana konferencija UN-a čiji je zaključak ograničenje porasta globalne temperature ispod 2 °C do 2100. godine?

- A. u Kopenhagenu
- B. u Kyotu
- C. u Montrealu
- D. u Parizu

(1 bod)

8. Koje od navedenih obilježja **nije** dominantno vezano za močvare i njihovu važnost?

- A. akumulacija tanina i tvari koje sačinjavaju humus
- B. brzi protok vode
- C. manjak kisika u tlu
- D. raznolikost flore i faune

(1 bod)

9. Pozorno promotrite geografsku kartu.

Prema kojemu je kriteriju izrađena tematska geografska karta navedenih jezera?

- A. prema nadmorskoj visini jezera
- B. prema postanku jezerske zavale
- C. prema slanoći jezerske vode
- D. prema stalnosti jezera

(1 bod)

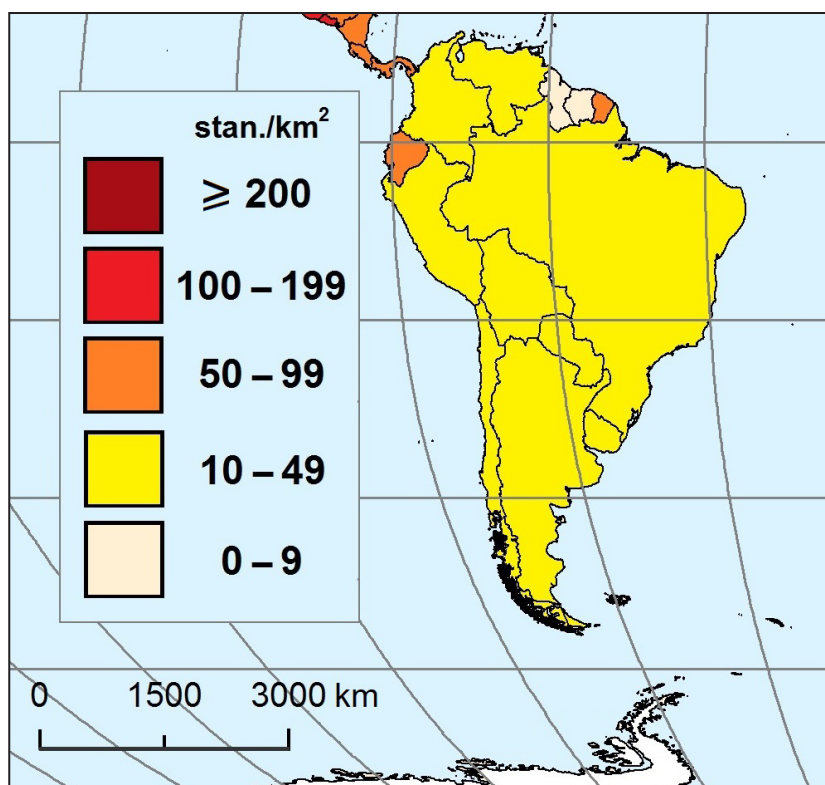
Geografija

10. Koje je od navedenih obilježja karakteristično za eugeničku populacijsku politiku?

- A. Podupire visoku rodnost.
- B. Podupire poboljšanje genetskih osobina čovjeka.
- C. Sputava visoku rodnost.
- D. Podupire preseljavanje unutar nacionalnoga teritorija.

(1 bod)

11. Pozorno promotrite geografsku kartu.

U kojoj od navedenih država s gustoćom naseljenosti od 0 do 9 stan./km² tropske kišne šume prekrivaju najveći udio površine?

- A. u Kolumbiji
- B. u Gvajani
- C. u Peruu
- D. u Venezueli

(1 bod)

12. Pozorno pročitajte tekst.

Obično se globalni gradovi rangiraju prema broju multinacionalnih kompanija koje u njima imaju sjedište, ostvarenom BDP-u, izravnim stranim ulaganjima i ostalim kapitalnim investicijama i sl. Autori su umjesto odabira jednog ili manjeg broja pokazatelja odlučili izraditi indeks kojim će obuhvatiti sedam dimenzija globalnog grada za koje smatraju da su važne za njegovu uspješnost kao ekonomskog centra globalnog značaja. Tih sedam dimenzija su: pravni i politički okvir, ekonomska stabilnost, jednostavnost poslovanja, financijski tokovi, značaj grada kao poslovnog centra, stvaranje znanja i protok informacija te kvaliteta življenja.

(Izvor: Top lista vodećih svjetskih gradova, Lukić, A., 2009)

Koji od navedenih megagradova ima najviši indeks globalnoga grada u posljednjih pet godina prema karakteristikama globalnoga grada opisanoga u priloženome tekstu?

- A. Mexico City
- B. New York
- C. Shanghai
- D. Tokio

(1 bod)

13. Koji od navedenih čimbenika ima odlučujući utjecaj na visinsku granicu poljoprivredne proizvodnje u Andama?

- A. geografska dužina
- B. geografska širina
- C. morske mijene
- D. morske struje

(1 bod)

14. Pozorno promotrite tablicu.

Tab. 2. Četiri vodeće države svijeta prema ukupnoj potrošnji električne energije dobivene iz hidroelektrana 2017. godine

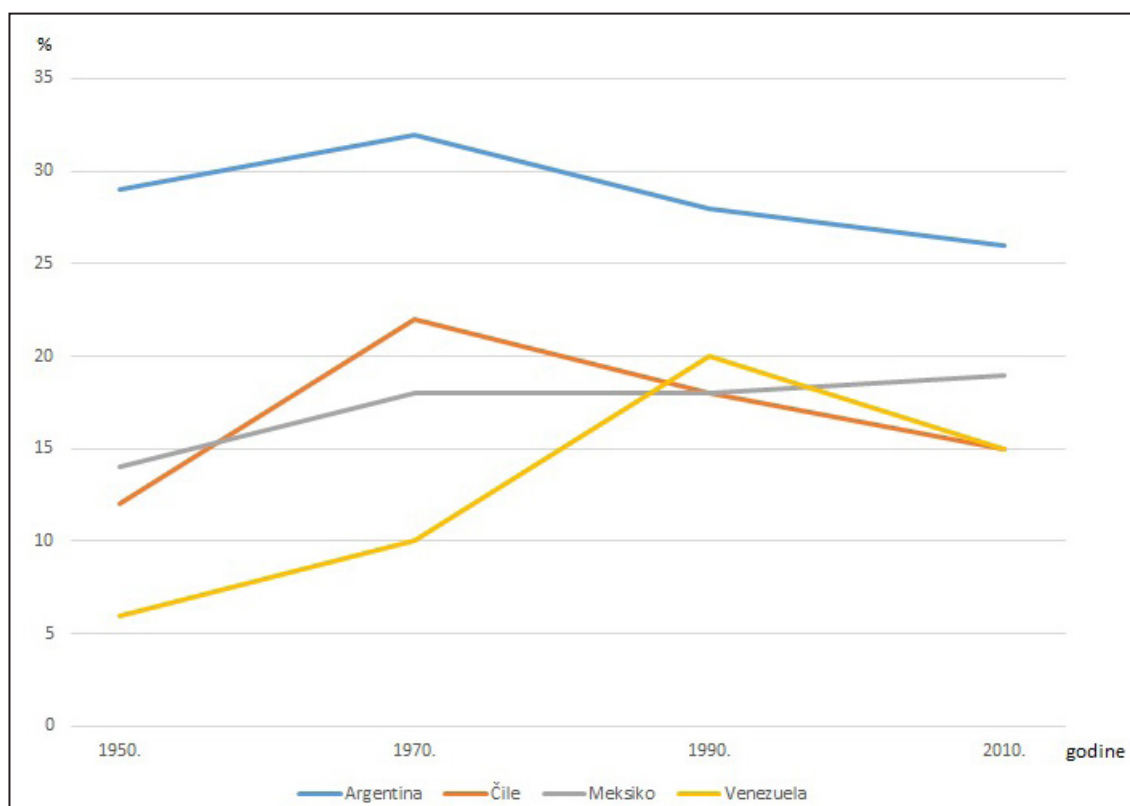
Država	Potrošnja (GW)
NR Kina	313
Brazil	100
Kanada	81
SAD	80

U kojoj je od navedenih država bila najveća potrošnja po stanovniku električne energije dobivene iz hidroenergije?

- A. u NR Kini
- B. u Brazilu
- C. u Kanadi
- D. u SAD-u

(1 bod)

15. Pozorno promotrite dijagram.

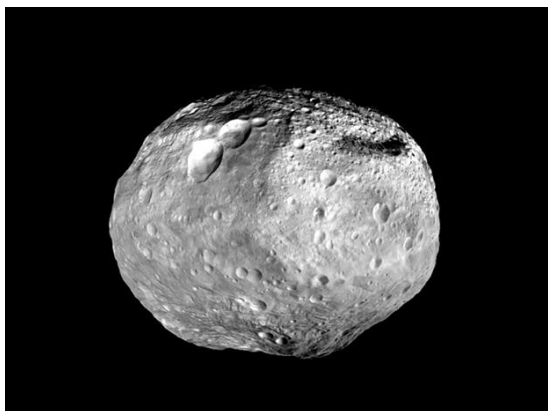

Dijagram prikazuje udio zaposlenih u industriji u odabranim državama od 1950. do 2010. godine. Koja je od navedenih država zabilježila najveći relativni porast udjela zaposlenih u industriji 2010. godine u odnosu na 1950. godinu?

- A. Argentina
- B. Čile
- C. Meksiko
- D. Venezuela

(1 bod)

16. Pozorno promotrite grafički prilog.

Koje je svemirsko tijelo prikazano na fotografiji?

- A. asteroid
- B. komet
- C. planet
- D. zvijezda

(1 bod)

17. Pozorno promotrite fotografije.

1

2

3

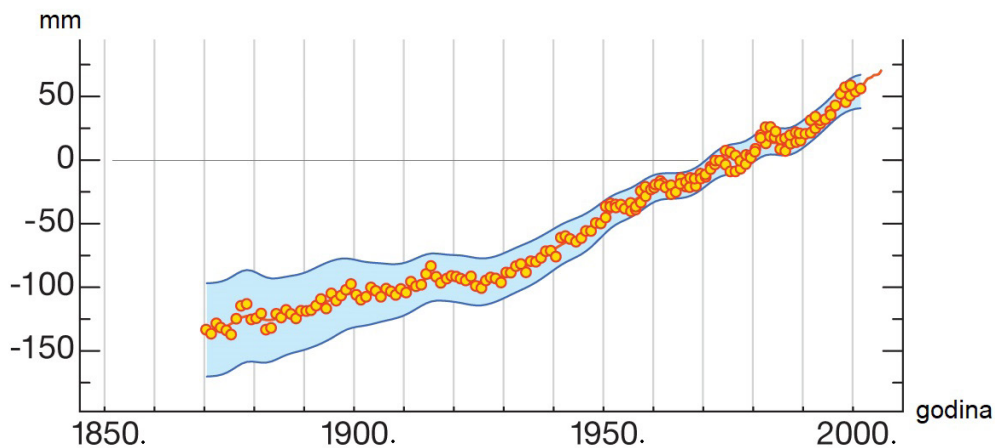
4

Kojim je brojem označena fotografija koja prikazuje granu kopnenoga prometa koji je najveći proizvođač ugljičnoga dioksida?

- A. brojem 1
- B. brojem 2
- C. brojem 3
- D. brojem 4

(1 bod)

18. Pozorno promotrite dijagram.

Za koliko bi se podigla srednja razina mora na Zemlji od 1870. do 2100. godine ako bi porast u 21. stoljeću bio jednak porastu od 1870. do 2000. godine?

- A. oko 0,1 m
- B. oko 0,3 m
- C. oko 0,8 m
- D. oko 1,2 m

(1 bod)

19. Koji se od navedenih obilježja primarno odnosi na okolišnu održivost gradova?

- A. sve veća zastupljenost biciklističkoga prometa
- B. brojne kulturne ustanove
- B. prirodni porast stanovništva
- D. porast standarda građana

(1 bod)

20. Koja je pozitivna gospodarska posljedica gradnje HE Tri klanca?

- A. preseljenje oko 1,5 milijuna stanovnika
- B. podizanje razine rijeke za oko 100 metara
- C. povećanje udjela obnovljivih izvora energije
- D. smanjenje plodnoga mulja nizvodno

(1 bod)

21. Pozorno pročitajte tekst.

Jedna od najvećih naftnih katastrofa dogodila se u Meksičkome zaljevu na naftnoj platformi *Deepwater Horizon* 2010. godine. Došlo je do eksplozije i iz morskoga dna počela je istjecati nafta. Divovska naftna mrlja prekrila je površinu mora od 6500 km² i onečistila oko 400 km obale. Nafta je zaustavljena nakon tri mjeseca betonskim čepom i kupolom.

Kojom je tehnikom ekoremedijacije zaustavljeno istjecanje nafte u opisanome slučaju?

- A. bioremedijacijom
- B. ispumpavanjem
- C. jaruženjem
- D. ukrućivanjem

(1 bod)

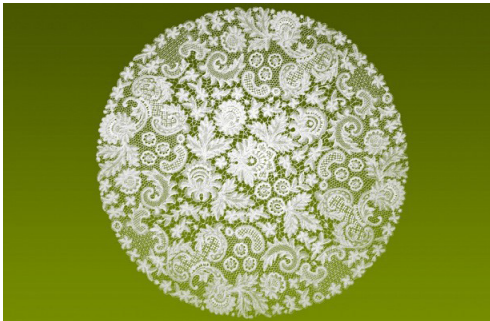
II. Zadatci kratkoga odgovora

U sljedećim zadacima odgovorite kratkim odgovorom (riječju, slovom ili brojem) ili dopunite rečenicu, kartu odnosno tablicu upisivanjem sadržaja koji nedostaje ili odgovorite najmanje jednom rečenicom.

Odgovore upišite **samo** na predviđeno mjesto u ispitnoj knjižici.

Točan odgovor donosi jedan bod.

22. Pozorno promotrite fotografije.

Kojemu tipu zaštićene kulturne baštine pripadaju proizvodi s fotografija?

(1 bod)

23. Koje je ime najmlađega geološkog perioda unutar paleozoika?

(1 bod)

24. Pozorno promotrite fotografiju.

Navedite naziv tipa reljefa prikazanoga na fotografiji te objasnite jednom rečenicom kako taj tip reljefa utječe na primarne djelatnosti i naseljenost.

(1 bod)

Geografija

---

25. Objasnite jednom rečenicom zakonitost kako se mijenjaju relativna vlažnost i tlak zraka u uvjetima stabilne atmosfere pod utjecajem porasta temperature zraka.

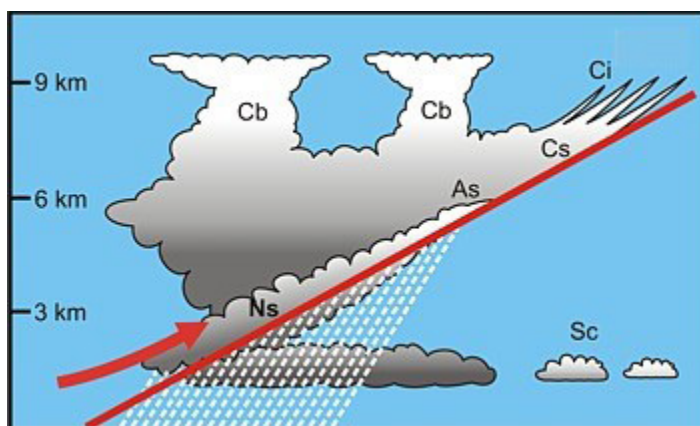

(1 bod)

26. Pozorno promotrite grafički prilog.

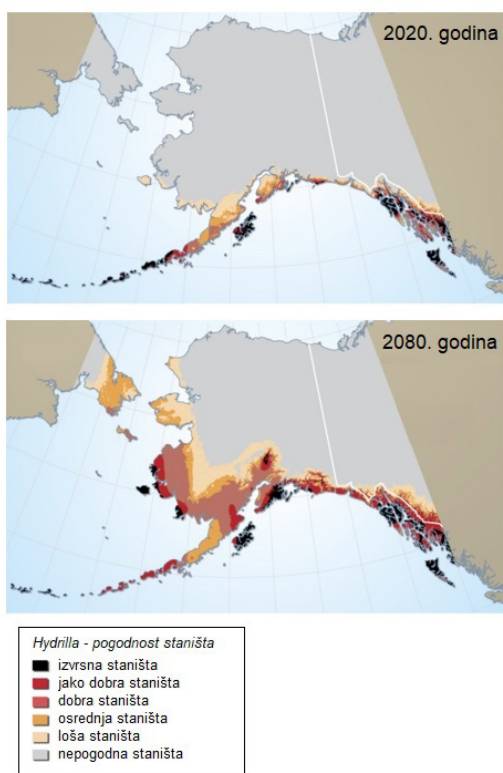

Koji je naziv zračne mase čije je gibanje označeno strelicom?

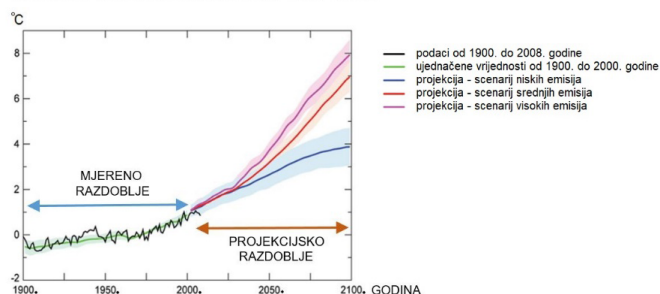

(1 bod)

27. Pozorno promotrite grafičke priloge.

KRETANJE TEMPERATURA NA ZEMLJI 1900. – 2100.

Koja promjena u prirodi uzrokuje širenje prikazane invazivne vrste na Aljasci prema projekciji za 2080. godinu u odnosu na 2020. godinu? Objasnite jednom rečenicom.

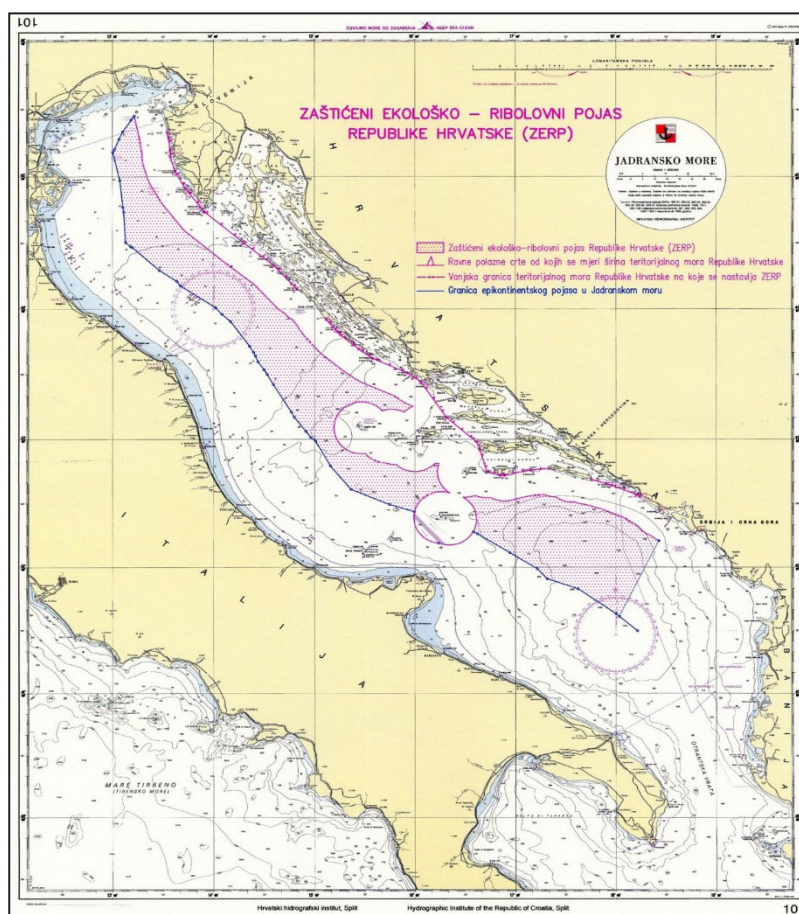

(1 bod)

28. Pozorno promotrite geografsku kartu.

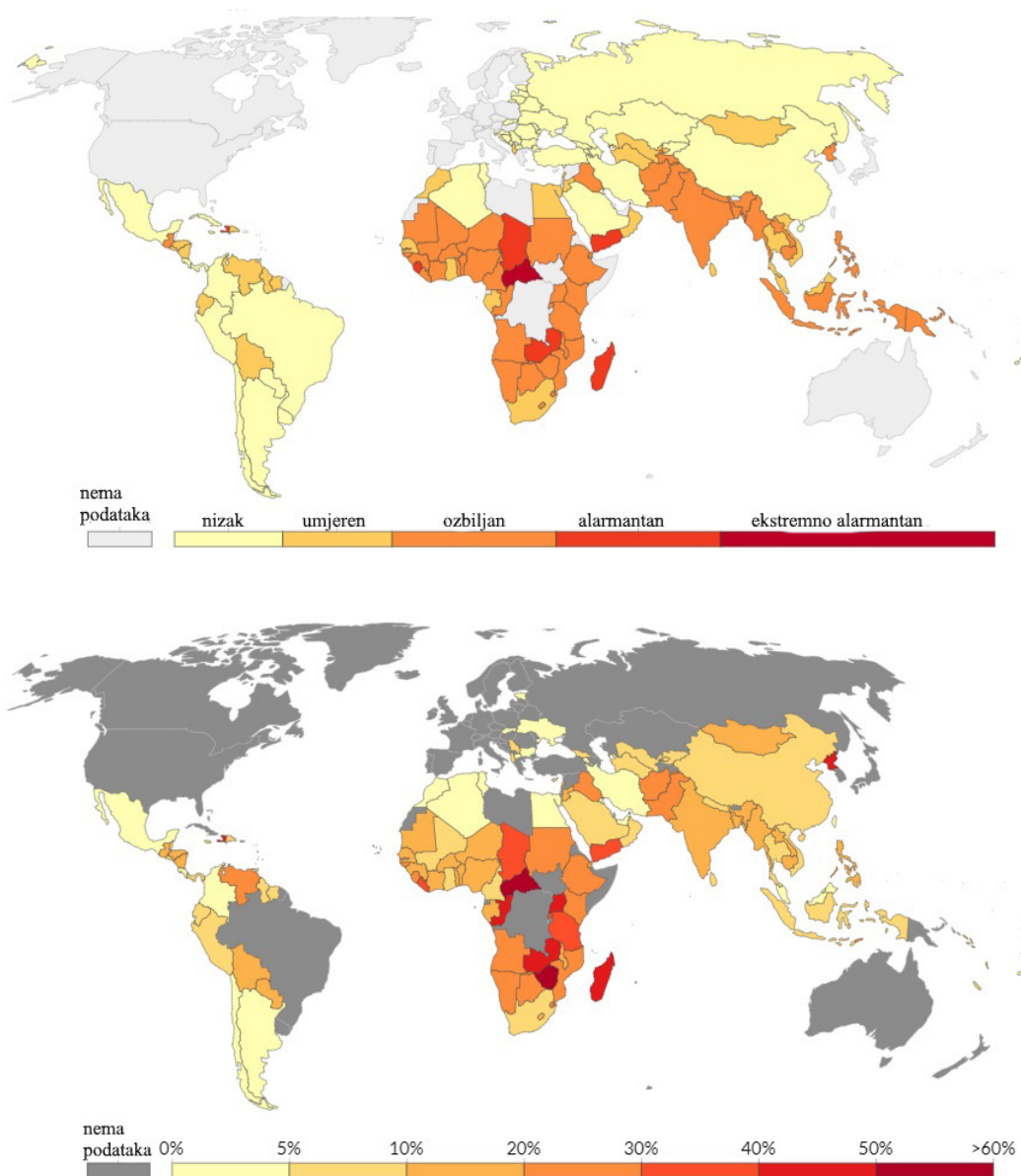
Na priloženoj karti označen je dio morskoga prostora Republike Hrvatske kojemu je odlukom Hrvatskoga sabora 2021. godine promijenjen pravni status. Koji je današnji naziv toga dijela morskoga prostora Republike Hrvatske?

(1 bod)

29. Koje je ime države čija je eksklava između teritorija Poljske i Litve?

(1 bod)

30. Pozorno promotrite geografske karte.

Na prvoj karti prikazan je indeks gladi, a na drugoj pothranjenost u svijetu. U kojoj su državi Srednje Afrike i Jugozapadne Azije najlošiji pokazatelji indeksa gladi i pothranjenosti?

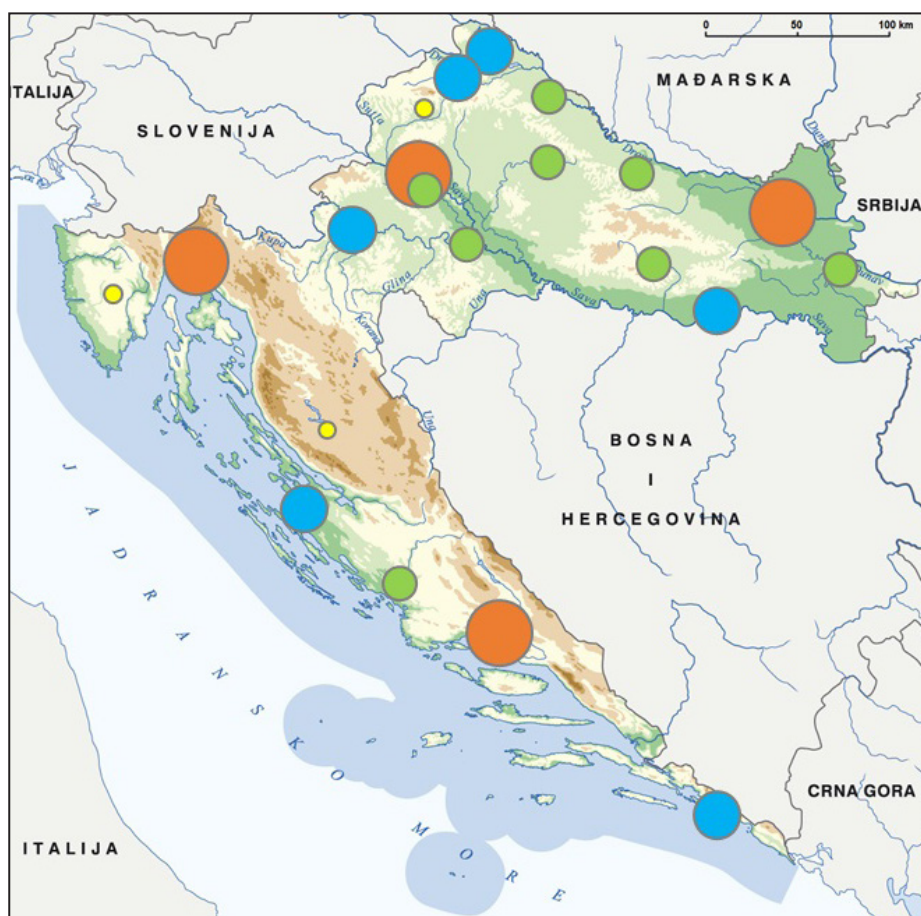
U Srednjoj je Africi to država čije je ime _____,

a u Jugozapadnoj Aziji država čije je ime _____.

(1 bod)

Geografija

31. Pozorno promotrite geografsku kartu.

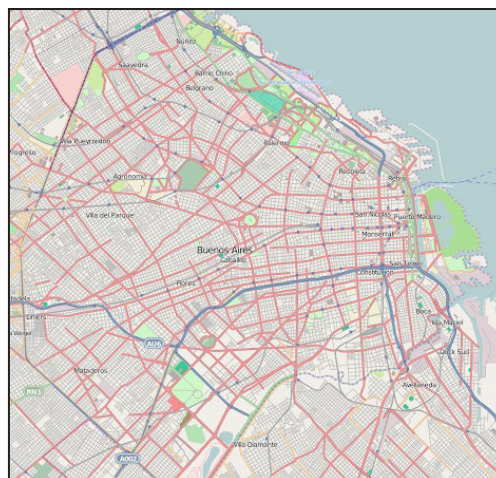
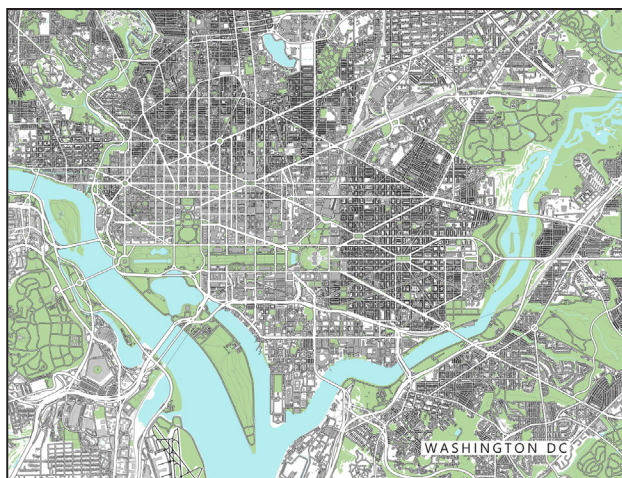
U kojim županijama županijska središta imaju status subregionalnih centara?
Navedite imena tih županija.

(1 bod)

32. Pozorno promotrite grafičke priloge (tlocrte gradova).

Po kojim su morfološkim obilježjima slični priloženi tlocrti gradova? Objasnite jednom rečenicom.

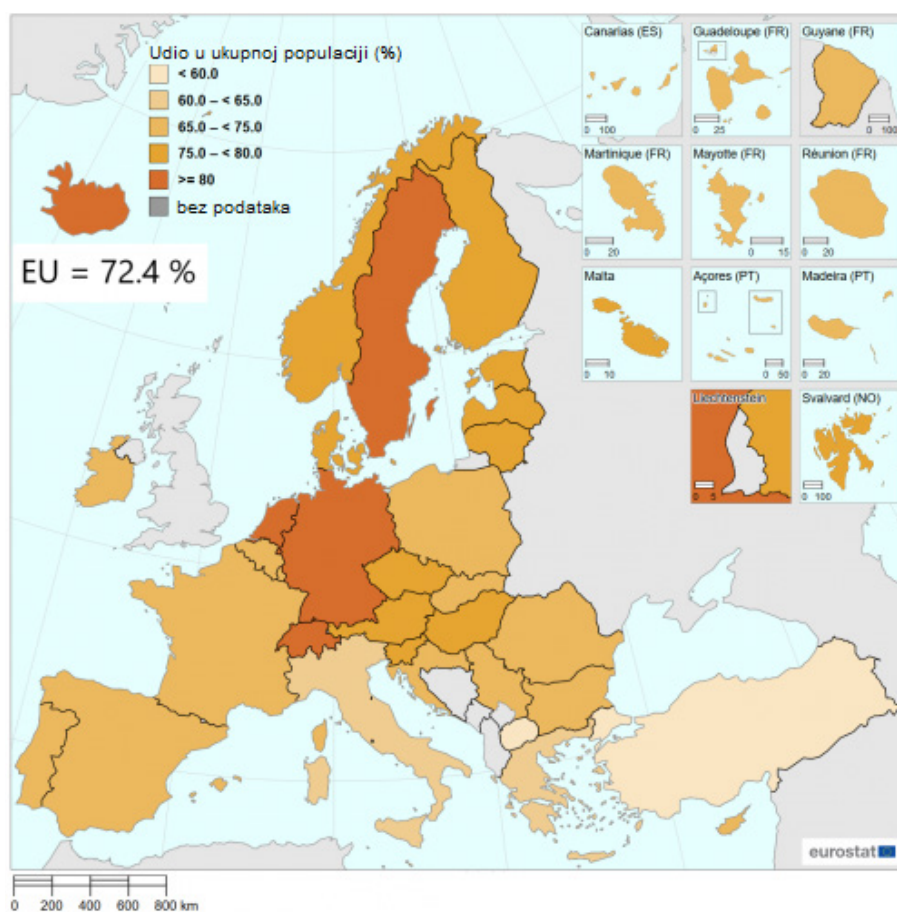

(1 bod)

Geografija

33. Pozorno promotrite geografsku kartu.

Geografska karta prikazuje udio stopa zaposlenosti u ukupnoj populaciji 2020. godine. Kakve su razlike u stopi zaposlenosti među regijama Europe? Objasnite jednom rečenicom.

(1 bod)

34. Pozorno promotrite fotografiju.

Koje je ime turističke regije u kojoj se nalazi prikazana atrakcija?

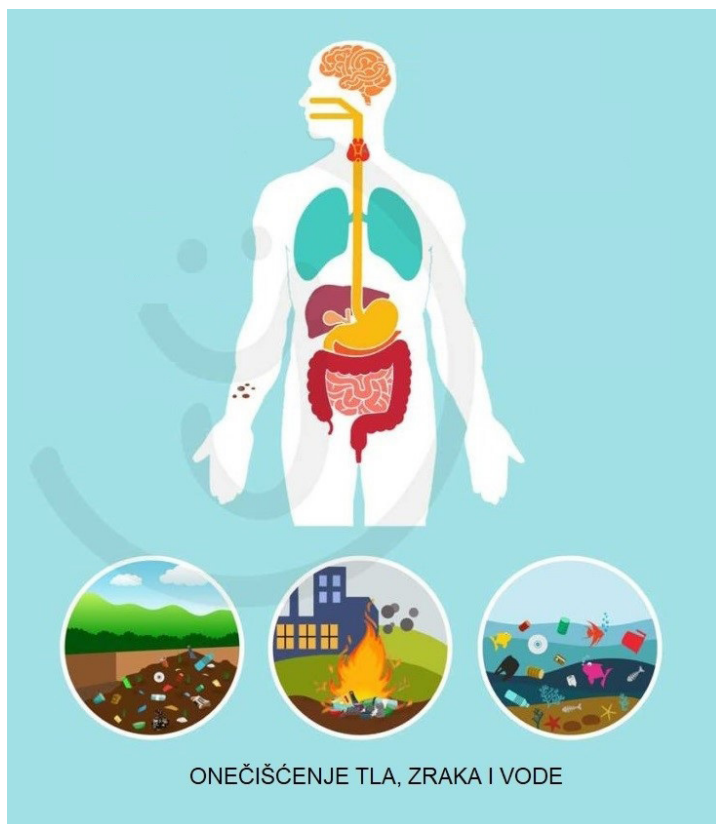

(1 bod)

Geografija

---

35. Pozorno promotrite grafički prilog.

Koji proizvod petrokemijske industrije uzrokuje onečišćenje voda, zraka i tla te kako to djeluje na zdravlje ljudi? Objasnite jednom rečenicom.

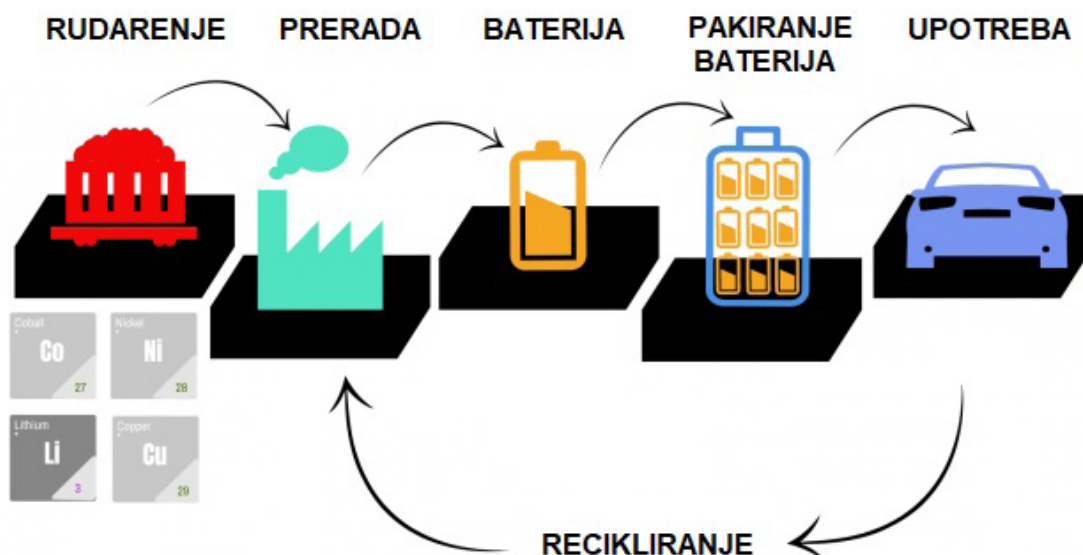

(1 bod)

36. Pozorno promotrite grafički prilog.

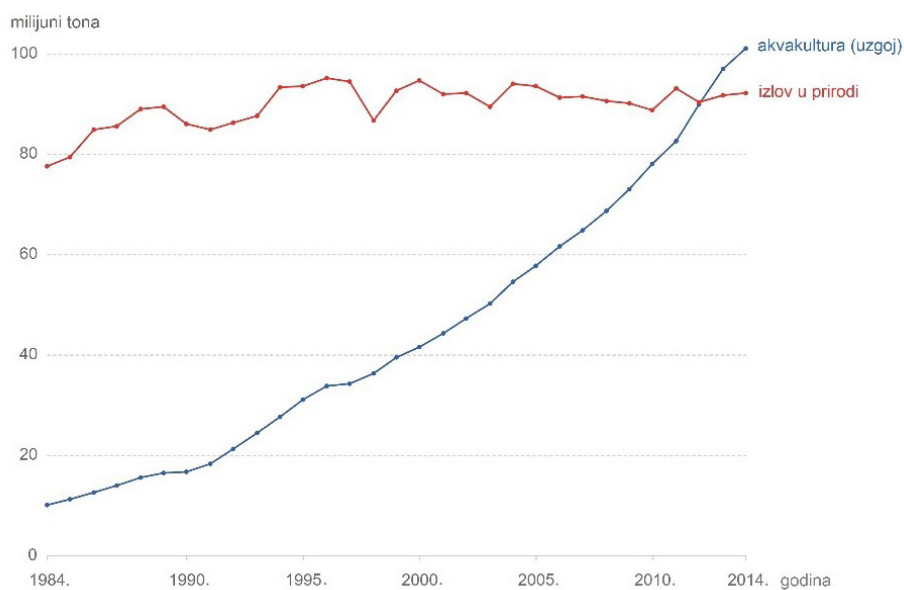
Koji je naziv metala uključenoga u proizvodnju baterija za električne automobile, a njegova eksploatacija uzrokuje onečišćenje površinskih i podzemnih voda i tla te dezertifikaciju?

(1 bod)

37. Koji je naziv tla karakterističnoga za područja prerija u Sjevernoj Americi, pampa u Argentini i stepa u Rusiji i Ukrajini?

(1 bod)

38. Pozorno promotrite dijagram.

Za koliko je puta približno porastao uzgoj ribe u akvakulturi od 1984. do 2014. godine?

Prostor za računanje:

(1 bod)

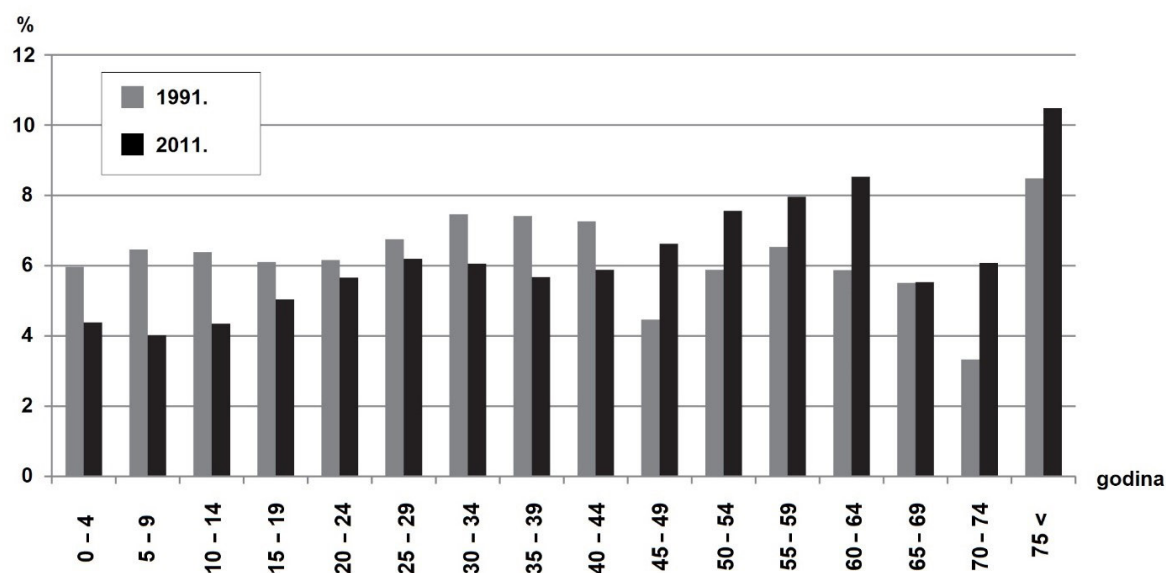
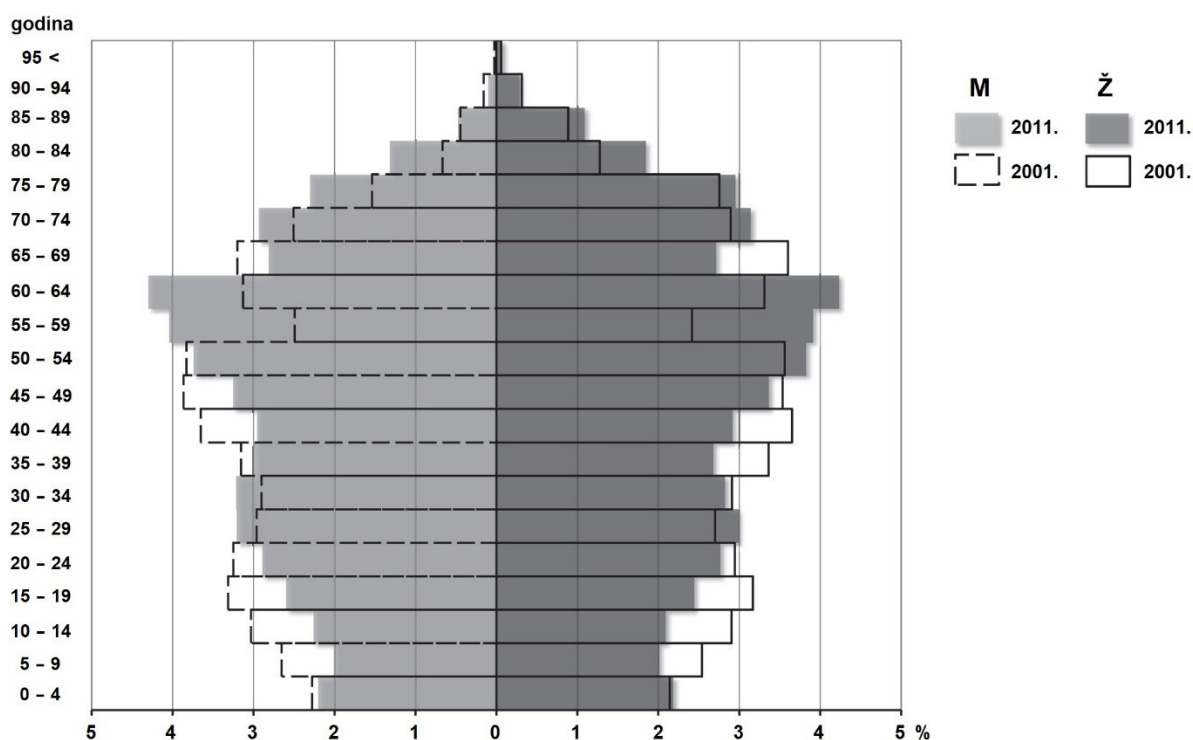
III. Zadatci produženoga odgovora

U sljedećim zadacima odgovorite s nekoliko rečenica, jasno i sažeto, usmjeravajući se na ono što je bitno za zadatak.

Odgovore upišite samo na predviđeno mjesto u ispitnoj knjižici.

Točan odgovor donosi jedan, dva ili tri boda.

39. Pozorno promotrite dijagrame i tablicu.

Tab. 3. Prosječna starost stanovnika jadranskih otoka

Otoci	Prosječna starost		
	2001.	2011.	Razlika
Kvarnerski otoci	40,6	43,6	3,0
Dalmatinski otoci	42,9	45,7	2,9
Mali otoci	53,6	55,4	1,8

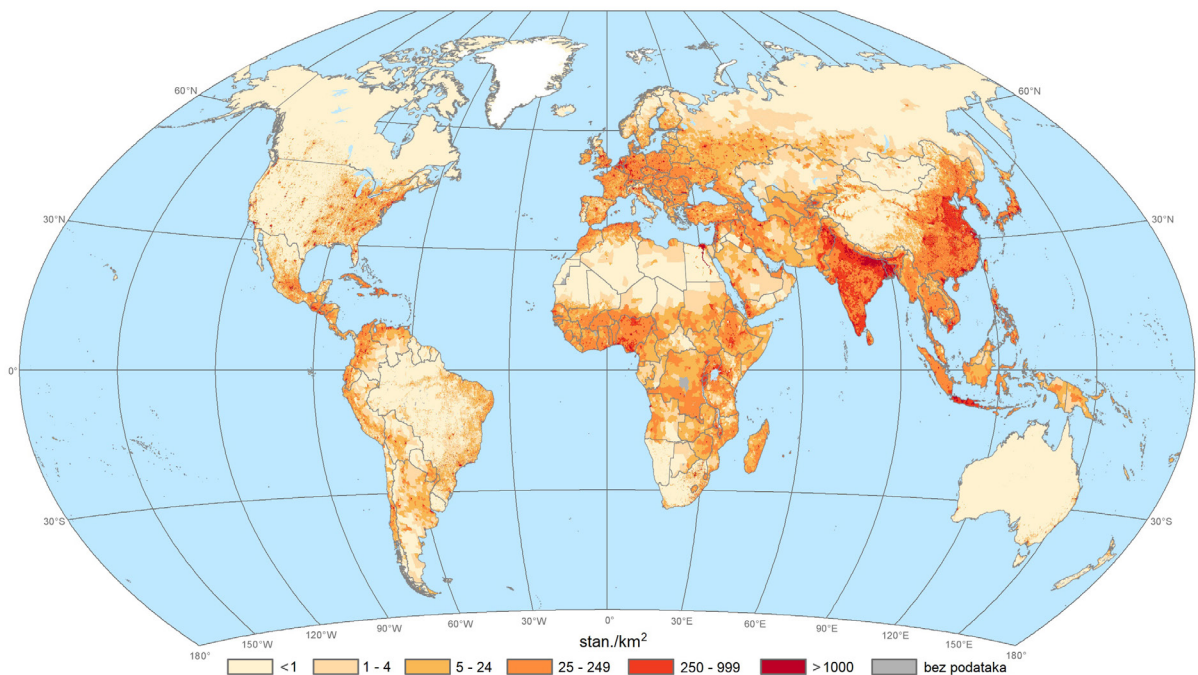
Dijagrami i tablica prikazuju demografsko stanje jadranskih otoka. Objasnite jedan demografski proces karakterističan za otočni prostor i navedite najmanje dvije mogućnosti kako bi se ti procesi zaustavili.

[illegible]

(3 boda)

Geografija

40. Pozorno promotrite geografsku kartu.

Karta prikazuje razmještaj stanovništva svijeta prema gustoći naseljenosti. Objasnite ulogu tekućica u većoj naseljenosti i u gospodarstvu na trima primjerima riječnih dolina u Južnoj Americi i u Africi.

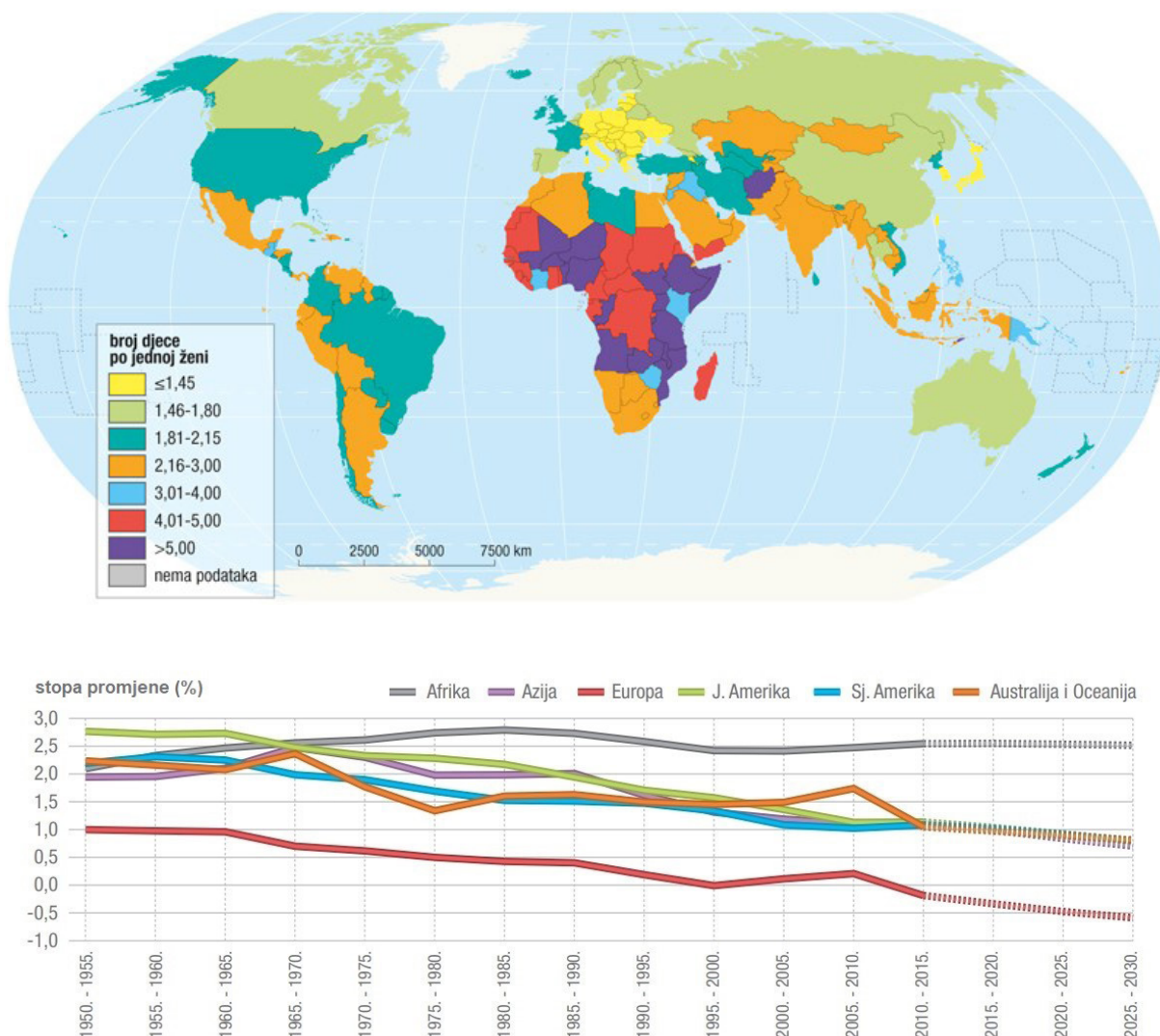

[illegible]

(3 boda)

Geografija

41. Pozorno promotrite geografsku kartu i dijagram.

Geografska karta prikazuje stope fertiliteta po državama 2013. godine, a dijagram kretanje stopa promjene broja stanovnika od 1950. do 2015. te projekciju do 2030. godine po kontinentima.

Objasnite utjecaj stopa fertiliteta na opće kretanje stanovništva Europe, Azije i Afrike u 21. stoljeću.

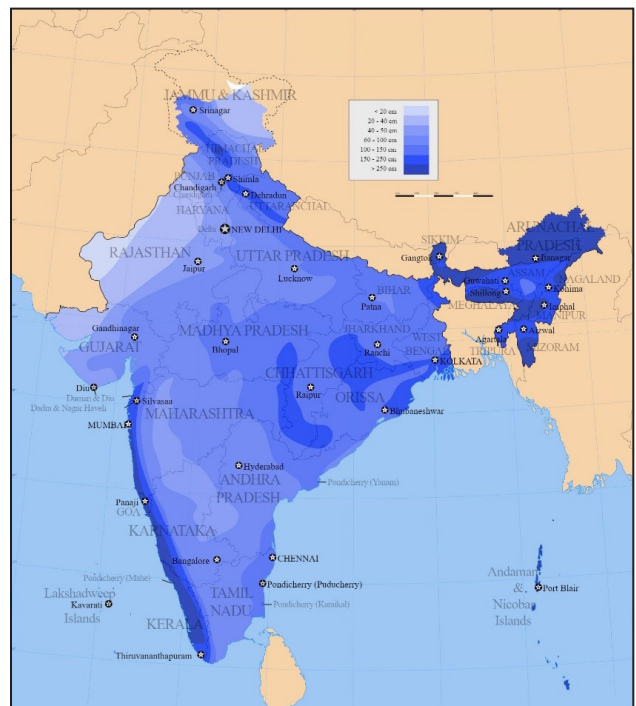
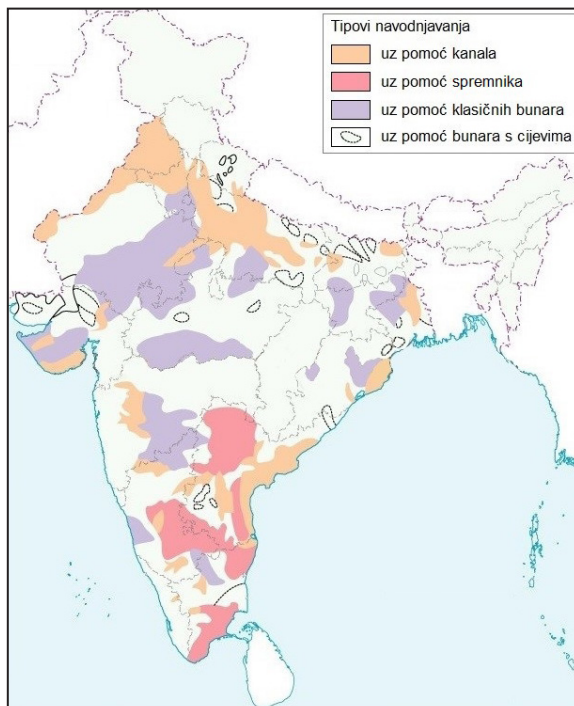
[illegible]

(3 boda)

Geografija

42. Pozorno pročitatite tekst i promotrite grafičke priloge.

Indija je država u kojoj poljoprivreda ima važan utjecaj na gospodarstvo. Više od 55 % stanovništva ovisi o poljoprivredi. Kako bi povećala produktivnost, Indija ulaže znatna sredstva u navodnjavanje. Intenzitet navodnjavanja ovisi o geografskim uvjetima u različitim dijelovima države. Planinska područja i pješčane pustinje imaju podzemne vode u dubljim slojevima zbog čega je njihova eksploatacija skupa, a sustav navodnjavanja slab. Plodne aluvijalne ravni, sa stalnim riječnim tokovima, kao i područja s 1200 mm padalina regije su s najvećim postotkom navodnjavanja, 60 i više posto.

Objasnite na trima primjerima povezanost produktivnosti poljoprivredne proizvodnje i sustava navodnjavanja te razlike u načinima navodnjavanja.

Prazna stranica